

Posudek na rigorózní práci Jakuba Černého

Geopolitika regionu Kaspického moře v kontextu právního režimu využívání jeho zdrojů

Předložená rigorózní práce se zabývá mezinárodně-právním režimem Kaspického moře, resp. jeho geopolitickými aspekty; problematikou, která byla nanejvýš aktuální v minulých dvou desetiletích v souvislosti s rozhovory o těžbě a exportu ropy a zemního plynu kaspických zemí (zejména nově vzniklých postsovětských zemí Ázerbájdžánu, Turkmenistán a Kazachstánu) a která není finálně vyřešena ani dodnes. Skutečnost, že klíčoví regionální hráči – Rusko a Írán – se stále ještě nedomluvili na tom, jak má být Kaspické moře z mezinárodně-právního hlediska definováno, v kontextu postbipolárního mocenského soupeření o vliv v této klíčové oblasti postsovětského prostoru ho činí potenciálně výbušným.

Vysokou míru propojenosti geopolitických a mezinárodně-právních aspektů reflektuje autor re i ve své práci, což lze považovat za nezbytné v tomto ohledu. Zatímco převážná většina prací, která se touto smíšenou problematikou zabývá, se zaměřuje buď na (geo)politické souvislosti a právním otázkám je věnováno minimum pozornosti (či naopak), přínosem této práce je právě skutečnost, že v rovné míře – a s relativně rovným nadhledem – analyzuje obě dimenze zkoumané problematiky; autor je jak právník, tak odborník na mezinárodní vztahy, který se o problematiku kaspického areálu dlouhodobě zajímá a svého času navštěvoval i školitelův kurz o geopolitice kaspického regionu. Věnuje několik počátečních i poslední kapitoly (geo)politickému rozměru tzv. velké hry o kaspické nerostné bohatství. Tyto kapitoly jsou faktograficky na poměrně dobré úrovni a nemám k nim téměř žádných výhrad; reflektují však stav poznání spíše k první polovině nultých let a některé informace, které uvádí, jsou již zastaralé. Přínosná je zejména autorova analýza právních otázek; je však škoda, že zrovna v tomto ohledu autor nepracoval s etablovanými zdroji, které k tomuto tématu ve světové literatuře vyšly. Použití malého množství jak primárních, tak sekundárních zdrojů je obecně slabinou této rigorózní práce. Lze však ocenit autorovi analytické dovednosti; podotýkám však znovu, že považuji za velmi smutné, že se autor nevěnoval studiu řady klíčových titulů, které ke zkoumané problematice v posledních letech vyšly. Koneckonců by práci neškodila ani kapitola, kde by autor kriticky hodnotil literaturu, která k problematice regionální geopolitiky i mezinárodně-právních sporů o status Kaspického moře doposud vyšla.

Stylisticky a jazykově je práce na vcelku dobré úrovni. Práce je logicky strukturována.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou „dobře“.

Dotazy pro J. Černého:

- a) Jak hodnotí relevanci tzv. kaspických summitů, které se v posledních cca pěti letech poměrně pravidelně uskutečňují a kde po značném sblížení pozice Moskvy s pozicemi Baku, Ašgabat a Astany v otázce určení tzv. národních sektorů dochází k prohloubení izolace Teheránu, pro určení mezinárodně-právního režimu Kaspického moře?
- b) Jaké jsou (geo)politické trendy posledních cca pěti let, pokud se týče využívání zdrojů Kaspického moře a jak se odráží na mezinárodně-právních rozhovorech o statusu Kaspického moře?

V Praze dne 29.3.2011 ---

Emil Souleimanov